

Інформація

А.В. Гоблик

Українсько-німецька співпраця у сфері просторового планування

З 2007 р. Інститут регіональних досліджень НАН України і Міністерство будівництва та транспорту Тюрингії (ФРН) у рамках Європейської академії регіонів реалізують спільний українсько-німецький проект «Планування просторового розвитку для Львівського регіону». Вивчення досвіду ФРН у згаданій сфері є дуже корисним, оскільки ця країна має давні традиції та значні здобутки у здійсненні просторового планування.

У рамках даного проекту в 2007 р. проаналізовано досвід просторового планування у федеральних землях Німеччини, зокрема організаційні форми просторового планування. На цій підставі обґрунтовано модель організації просторового планування у Львівській області, яка базується на принципах монополізації планувального процесу, наближення даного процесу до об'єктів планування, а також диференціації завдань планування. Дана модель була обговорена на науково-практичному семінарі, який відбувся в Інституті регіональних досліджень НАН України 23 листопада 2007 р. У семінарі взяли участь понад 60 фахівців та представників регіональної та місцевої влади Львівщини. Для організації просторового планування на внутріобласному рівні пропонується розділити територію області на 5 планувальних регіонів (т. зв. *таксонів*). Нова організаційна модель передбачає створення у планувальних таксонах Львівщини планувальних товариств та планувальних бюро для просторового планування на місцях.

Згідно з планом виконання проекту група українських фахівців з 30 березня по 5 квітня 2008 р. пройшла стажування у планувальних установах федеральної землі Тюрингія з метою вивчення методик передпроектного аналізу, практики розробки концепцій та планів просторового розвитку, використання сучасних інформаційних технологій в проектуванні на регіональному рівні. Програмою стажування було передбачено проведення науково-практичного семінару, ознайомлення українських спеціалістів з роботою регіонального планувального товариства в Південно-Західній Тюрингії, відвідання планувального бюро Північної Тюрингії, екскурсії на об'єкти та території житлового, культурного, туристичного та рекреаційного використання, а також зустрічі з бургомістрами міст Гільдбурггаузен, Обергоф та Ляйнфельде.

До складу української делегації увійшли:

- *Микола Габрель*, керівник сектору просторового розвитку та територіального планування Інституту регіональних досліджень НАН України, професор кафедри містобудування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка», д.т.н.;

- *Анна Гоблик*, науковий співробітник сектору просторового розвитку та територіального планування Інституту регіональних досліджень НАН України, к. т. н.;
- *Володимир Горбовий*, голова Старосамбірської районної ради Львівської області;
- *Юрій Бліновський*, керівник відділу Управління архітектури та містобудування Львівської облдержадміністрації;
- *Микола Лопатюк*, головний архітектор проектів Українського державного науково-дослідного інституту проектування міст «ДІПРОМІСТО» (Київ);
- *Остан Солотва*, архітектор Державного територіально-галузевого об'єднання «Львівська залізниця».

У рамках науково-практичного семінару для українських фахівців, присвяченого вивченню методики регіонального планування, представниками Міністерства будівництва і транспорту Тюрінгії та планувальних установ були підготовлені доповіді, що розкривали особливості галузевого планування, інтеграції галузевих пропозицій у регіональних планах, методик виявлення та аналізу зон конфліктів і невідповідностей.

З доповіддю «Ландшафтне планування, охорона природи і збереження відкритих просторів» виступила п. *Семерау*. Вона зазначила, що ландшафтне планування в Тюрінгії відбувається на трьох рівнях: федеральній землі, планувальних регіонів і на рівні округів. А зміст ландшафтних планів має бути включений в усі види планування. Доповідач поділилася методикою виділення пріоритетних територій охорони природи і збереження відкритих просторів.

Особливості галузевого планування у сфері протипаводкового захисту були представлені в доповіді п. *Фрунвайн*. Окрім заходів протипаводкового захисту, доповідач зупинилася на питаннях виділення умовних територій в регіональних планах. До таких територій належать зони затоплення внаслідок паводку, а також зони загрози затоплення.

Про інтеграцію фахових розробок щодо природоохоронних та незабудованих територій та методику їх включення в регіональний план розповів співробітник планувального бюро Південно-Західної Тюрінгії п. *Марграф*. Він зазначив, що основною метою регіонального планування є оптимізація території для суспільного використання. Доповідач детально зупинився на процедурі створення регіонального плану, джерелах надходження вихідної інформації, зокрема даних стосовно галузевого планування, а також особливостях вирішення конфліктів, що виникають у результаті зіставлення різних можливостей використання простору.

Співробітниками планувального бюро Північної Тюрінгії було розкрито особливості виділення землі для великих індустріальних (промислових) територій. Зокрема п. *Веттер*, керівник планувального бюро Північної Тюрінгії, представила розроблений регіональний план Північної Тюрінгії, в якому було виділено пріоритетні території значної площі для залучення великих інвесторів.

З доповіддю «Вітрова енергетика в регіональному плануванні» виступив співробітник планувального бюро Північної Тюрінгії п. *Курманн*. Він зазначив, що розвиток вітрової енергетики був зумовлений потребою зменшити викиди вуглекислого газу, які утворювалися внаслідок роботи електростанцій на бурому вугіллі. Разом з тим для розвитку вітрової енергетики потрібні рамкові умови: привілейоване становище вітрової енергетики та матеріальна підтримка постачання вітрової енергетики. Останнє забезпечується відповідним законом, що визначає фінансову підтримку виробництва такої енергії. На рівні регіонального

планування відповідним законом визначено, що не можуть впроваджуватися плани, які перешкоджають виділенню територій для розвитку вітрової енергетики. Друга частина доповіді п. Курманна була присвячена методиці виділення таких територій.

Про систему центральних місць і планування транспортної мережі в Тюрінгії розповів п. Вальтер (Міністерство будівництва та транспорту Тюрінгії). В своїй доповіді він детально зупинився на методиці визначення міст-центрів у Тюрінгії і методиках аналізу досяжності до міст-центрів та інших населених пунктів.

Наприкінці свого перебування в Тюрінгії група українських фахівців зустрілася з Міністром будівництва та транспорту Тюрінгії п. Траутветтером, який підкреслив необхідність регіонального (просторового) планування для створення оптимальних умов господарювання та забезпечення утримання існуючої інфраструктури майбутніми поколіннями. Міністр Траутветтер звернув увагу на проблему скорочення кількості населення по всій Європі та на неможливість вирішити її завдяки міграційним процесам. Тому роль просторового планування, яке здатне ефективно регулювати процеси освоєння простору, сьогодні зростає. В своєму виступі п. Траутветтер наголосив, що інвестиційні проекти завжди реалізуються на місцевому, комунальному рівні. Отже, необхідні ефективні інструменти, зокрема і регіональне планування, для забезпечення погодження інтересів між громадами, владою та бізнесом. Міністр наголосив також на проблемі викидів CO₂ та необхідності розвитку вітрової енергетики, що є стратегічною ціллю ФРН. Для її розвитку в регіональних планах відведенні відповідні території. Завершуючи свою доповідь, п. Траутветтер підкреслив актуальність і необхідність продовження продуктивної співпраці між фахівцями різних країн у рамках єдиного європейського простору і висловив подяку добродійному Фонду Герті, який підтримує цей двосторонній проект.

У результаті робочих нарад української делегації з представниками Міністерства будівництва і транспорту землі Тюрінгія, а також зустрічі з Міністром будівництва та транспорту Тюрінгії п. Траутветтером були досягнуті домовленості про продовження даної співпраці в 2009 р., а також узгоджено наступні етапи реалізації проекту у 2008 р.:

1. Опрацювання можливості формування планувальних бюро в таксонах Львівщини на основі взаємодії регіональних та місцевих органів влади.
2. Проведення в Інституті регіональних досліджень НАН України навчального семінару для фахівців-планувальників із залученням українських та німецьких лекторів.
3. Надання науково-методичної допомоги планувальному бюро Карпатського таксону в розробці Концепції просторового планування гірських районів Львівщини.
4. Розроблення та видання методичних рекомендацій з метою поширення європейського досвіду просторового планування на інші регіони.

Надійшло 12.05.2008 р.